

FEEST EN STRIJD

Onlangs heeft Mr A. de Graaf den leeftijd van 70 jaar bereikt. Dit feit is voor eenigen van zijn vrienden aanleiding geweest, een aantal van zijn artikelen en rapporten,

A. de Graaf

die van blijvende waarde kunnen worden geacht, in een bundel bijeen te brengen.

Het is aan de commissie gelukt, de voorbereiding voor den jubilaris geheim te houden, zoodat de aanbieding van het boekwerk op zijn feestdag voor hem een volkomen verrassing was.

Deze feestbundel is bedoeld als een geschenk aan den jubilaris, maar hij is tegelijk een geschenk van het Nederlandsche volk aan zichzelf. Immers een groot deel van den geestelijken arbeid van Mr de Graaf was wel in bibliotheken bewaard gebleven, maar niet gemak-

kelijk bereikbaar voor belangstellenden. Nu althans dit gedeelte geordend is en in boekvorm gepubliceerd, kunnen de velen, die met vragen op zedelijk en cultureel gebied te worstelen hebben, hier een bron van gegevens vinden.

Het boek is verdeeld in een zevental afdeelingen, in elk waarvan stukken van rapporten en tijdschriftartikelen zijn opgenomen, gegroepeerd om een bepaald onderwerp. De titels der afdeelingen zijn de volgende:

1. de Inspecteur; 2. de werkers; 3. het verlorene zoeken; het weggedrevene wederbrengen; het gebroekene verbinden; het kranke sterken; 4. bewogen jeugd; 5. de weg der bevrijding; 6. levensbeschadiging en levensontplooiing; 7. portretten.

Een levensbeschrijving van Mr de Graaf is niet opgenomen; slechts een kort chronologisch overzicht. De samenstellers van den bundel hebben hem voortdurend zelf aan het woord gelaten. En toch staat ons, wanneer wij dezen bundel na lezing neerleggen, een helder beeld voor oogen van dezen fijnzinnigen en innig vromen man, die bijna 30 jaar de gewaardeerde inspecteur van den Centralen Bond voor Inwendige Zending en Christelijke Philanthropische inrichtingen is geweest, en die in dit tijdvak niet alleen in zijn eigenlijken werkkring, maar op geheel het breede terrein van den Christelijken arbeid zich een bijzondere plaats heeft verworven.

Wij hooren hem in 1907 in zijn eerste rapport aan den Centralen Bond over zijn bezoek aan 23 aangesloten gestichten, hetwelk hem in korten tijd midden in het werk plaatste, dat zijn levenswerk zou worden. Iemand vroeg, of het geen vervelend werk was, al die gestichten te zien. Maar Mr de Graaf antwoordde, dat hij zich bij weinig werk in zijn leven zoo weinig had verveeld. Dit kwam, doordat aan het hoofd van de gestichten personen staan, die door hun eigen werk geboeid worden. „Optimisten, zal men zeggen. Ik geloof, — zegt Mr de Graaf — dat weinig menschen een minder optimistischen indruk maken; hoe zouden zij het kunnen zijn, dat heeft de ervaring hen wel afgeleerd. Geloovigen, zegt een ander. Zeker, maar helaas maken lang niet alle geloovigen den indruk, hun werk op deze wijze te verrichten.”

Toen Mr de Graaf voor het eerst als inspecteur de stichtingen in Zetten bezocht, waar hij reeds als jongen bij zijn oom Ds H. Pierson had gelogeerd, zei hij: „Wat u mij meedeelen wilt, is mij welkom, maar inspecteeren kan ik hier niet.” Het antwoord van Ds Pierson was: „Nee, gij vergist u, gij zijt hier als inspecteur, wij zijn vreemden, ga rond, zie alles, vraag alles en zeg uw meening ronduit zonder

eenige terughouding.” Mr de Graaf heeft dezen raad opgevolgd, al viel het hem zwaar.

„Is het verstandig, zich bezig te houden met maatschappelijk verlorenen?” vraagt Mr de Graaf in een referaat, in 1907 gehouden.

„Wanneer wij uit medelijden gevallen en verlorenen zoeken te redden, dan gaan wij of met hen te gronde, of wij buigen tot hen neer, trachten hen op te beuren van onze hoogte uit; feitelijk gevoelen wij ons dan ver boven hen, dus van hen gescheiden. En wanneer wij ons van verlorenen afwenden met afkeer, dus ons verstand laten regeeren, ook dan scheiden wij ons van hen af. Maar Hij, die het verlorene zoekt, ziet de kudde als één geheel, ziet ons allen met die verlorenen onverbrekkelijk verbonden, omdat Hij de Herder van de kudde, of om aan het nog inniger beeld te herinneren, omdat Hij het Hoofd van het lichaam is. Wij allen gaan met het verlorene te gronde, onverbiddelijk, hetzij wij het liefhebben, hetzij wij het haten, zoolang het verloren is, d.i. zoolang de eenheid van het lichaam verbroken is. Wij kunnen alleen behouden worden als geheel, als lichaam; en dat: door de eenheid met het hoofd.”

Het is niet mogelijk, hier een breeder overzicht te geven van den rijken inhoud van dit werk. Wij hooren Mr de Graaf over de verpleging van weezen en ouden van dagen, van jongens en meisjes, over de zorg voor ongehuwde moeders en ontslagen gevangenen, over omgang tusschen jongens en meisjes en over vrije liefde.

Wij hooren hem op de Internationale conferentie tot bestrijding der prostitutie te Genève, op de congressen te Graz en te Straatsburg, te Berlijn en te Parijs. En met klimmende belangstelling lezen wij zijn nu nog actueele studie van 1919 over het wezen der bioscoop.

In het laatste hoofdstuk „Portretten” geeft Mr de Graaf in den vorm van persoonlijke herinneringen karakterbeelden van belangrijke persoonlijkheden, met wie hij in aanraking is geweest, de Koningin Moeder, de Piersons, Dr Adriani, Bodelschwingh, ook kunstenaars als Diepenbroek en Der Kinderen.

„Feest en strijd” is de titel van dezen bundel, een titel ontleend aan een artikel van Mr de Graaf uit 1929, waarin deze naar aanleiding van eenige herdenkingen schreef:

„Feest en strijd zijn inderdaad de twee polen van het leven en al zien wij als het einddoel niet den strijd en zelfs niet het feest, maar een door ons niet te bevatten synthese, in dit leven kunnen wij geen van beiden en kan het ééne het andere niet missen....”

„Feest en strijd — zoo eindigen de samenstellers van den bundel — is daarmee niet getypeerd de man, die gelijklijk het rijke volle leven als een genadegave Gods weet te waardeeren en met warm gemoed, vurigen geest en onverzettelijke volharding een edelen strijd heeft gestreden tegen al wat de ontplooiing van een leven overeenkomstig Gods bedoelen in den weg staat?”

Dr Ir H. G. v. B.

In onze duinen